

Poštnina
navršilana.

Uredništvo
in
upravnništvo
Ista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 8.

V Ljubljani, 25. februarja 1922.

Leto II.

AVTONOMIST

Izhaja vsako soboto

Celoletna na-
rednina 37 50 D
letna 3 50 „
Posamezne
števila se ra-
čunijo po 75 p.
Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
mailih oglaših
beseda 25 p.

Kako in kam?

V zadnji številki našega lista smo na uvodnem mestu natisnili članek „Slovenski blok“, ki je bil napisan izven uredništva od odlične osebnosti. Ker izvajanju člankarja popolnoma soglašamo, smo opustili vsako pripombo. Članek je zbudil veliko pozornost med našimi bralci, čuli smo veliko pritrdjevanja, pa tudi breznaslovne kritike ni manjkalo. S to se ne bomo pobliže bavili, pač pa hočemo povedati dodatno k omenjenemu članku še sledeče:

Naš list se bori za avtonomijo Slovenije, za samoodločbo in samoupravnost njenega prebivalstva. Glede ureditve naše države smo za najširšo avtonomijo ne le našega slovenskega, temveč tudi hrvaškega, srbskega, črnogorskega, macedonskega itd. ljudstva. Sedanje strogo centralistično vladanje in upravljanje cele države smatramo za škodljivo in njima pripisujemo vse velike nesreče, ki jih doživlja SHS v gospodarskem, socialnem in kulturnem pogledu. Hegemonija (nadvladje) srbskega plemena je škodljiva vsem, ker je prisilna. In to je! Nobenega naroda se danes, vsaj v centralni Evropi ne more vladati proti njegovi volji. Ne gre le za kulturne dobrine in prilike, ampak tudi za gospodarsko izsesovanje „prečanskega“ prebivalstva. Če bo šlo tako dalje kot gre doslej, lahko natančno izračunamo, kdaj bomo morali poginiti od lakote ali pa se izseliti. Vas, ki ima danes recimo 20 posestnikov, jih bo imela v nekaj letih komaj še 5 in še ti bodo težko živeli. Naše industrijsko in obrtniško delavstvo že danes ne vé kod in kam. Strada in zmrzuje! Študenti še nikoli niso bili takšni reveži kot so danes. Duhovščina, nekdanj še precej dobro situirana, je potpisnena v najhujše gnotne skrbi in zadrege. Država ji ne dá niti tega kar porabi za njo na popirju, tinti in peresih. Posvetna inteligenca nima več toliko, da bi se bavila s kulturnimi rečmi, ampak se pogreza v gnotnih skrbih. Uradništvo, po večini liberalno in politično napačno vzgojeno od „demokratov“, se sistematično izstraduje. Itd. Torej je to tudi gospodarski problem, ki stoji pred nami.

Mi samo to vidimo, da tako naprej ne pojde, ker iti ne more. Po sedanjosti poti ne moremo priti drugam kot — do krvavih pirhov! Našega dosedanjega

odpora proti centralizmu in hegemoniji enega plemena nad vsemi ostalimi, nismo spravljali v sklad s tem ali onim socialno-filozofskim sistemom. Mi tudi ne zastopamo nobene stranke, pač pa vse tiste, ki to resnico spoznavajo in se sedanjih nezdob branijo. Kot list se strankarsko-politično nismo opredelili, zastopamo in iščemo pa resnico kot temelj spoznavanja političnega in gospodarskega problema države, v kateri živimo pretežno del slovenskega delavnega ljudstva. Stojimo v tem pogledu na slovenskem narodno-avtonomnem stališču, ker koreninimo v narodu, katerega člani smo po rojstvu in vzgoji. Naše stremiljenje gre toraj za tem, da dosežemo samoodločbo in samoupravo, to je avtonomijo našega ljudstva. Socialno-gospodarsko in kulturno se bo mogel vsakdo izmed nas svobodno, po svoji volji in po svojem znanju in spoznanju opredeliti najbolje, ko postanemo res enakopravni in upoštevani ljudje! Povdariti moramo pa že sedaj, da je načelo avtonomije globočje, kot se običajno misli. Le prenesite to načelo na gospodarske, socialne, kulturne prilike in odnose, pa boste spoznali, kako globoko seže, če se ga izvaja dosledno. Zato se kot list, ki je za vse, ki se k temu načelu priznavajo, strankarsko ne opredelujemo, prepuščajoči, da vsak avtonomist stori to sam po svoji volji. Zato se tudi ne bomo spuščali v nikakšne polemike bodisi s posamezniki bodisi s strankami glede ostalih vprašanj, ki morajo na nje dnevno odgovarjati vsak zaveden posameznik. To je eno. Drugo je pa tole:

Lahkomiselni ljudje so vrgli v svet besedo „amputacija“. Tudi se že govori o novih mejah, če bi se iz naše državne tvorbe izločila Hrvaška ali Hrvati. To vse je silno nesmiselno. Za nas vse je jasno, da moramo ostati v sedanjih državi. Potek zgodovine in dogodkov je vrgel Srbe, Hrvate in Slovence v en državni koš. Iz tega koša ne moremo zlesti ven, ker ne vemo v katerega drugega bi padli, ako bi to storili. V zraku obviseti pa ne moremo. Ne vidimo nobene druge poti kot pot medsebojnega sporazuma in sicer ne samo s Srbi, ampak tudi s Hrvati. Srbi kot narod so realna politična moč v tej državi, s katero se mora računati. Poleg svoje šte-

vilčnosti imajo vse adute države v svojih rokah: finance, vojsko, in diplomacijo. Na drugi strani so Hrvati. Danes je njihov politični vodnik Radič, to je za vsakega nedvomno. „Hrvatski blok“ je danes realna politična činjenica, ki mora političen človek z njo računati prav tako, kakor so realna politična moč na Ruskem boljševiki, na Ogrskem Horthy s svojimi grofi in baroni, v Avstriji socialistični proletarijat, v Franciji visoka financa itd. Tu ne moremo stikati, kam Radič v socialno-gospodarskem ali kulturnem pogledu teži, tudi ne, ali je temu ali onemu simpatičen ali pa ne, temveč vzeti ga moramo takšnega, kakršen je — kot današnja najjačja in najvplivnejša osebnost na Hrvatskem. Če vodi sporazum s Hrvati preko Radiča ali Košutiča ali ne vemo še kakšnega „iča“ — je to vseeno. Cilj ni ne Radič ne Košutič ne Drinković — cilj je hrvaški narod, s katerim moramo najti zvezo za prav konkretni cilj in namen: Za sporazum glede politične in administrativne ureditve te države, v kateri živimo in sedaj tudi živeti moramo.

Če se nočemo, ne maramo ali pa ne znamo sporazumeti za ta konkretni cilj niti s sosedom, kako naj to dosežemo in izvršimo šele s Srbi in končno še z Bolgari, kar je želja vseh pametnih ljudi. Velika Jugoslavija, ki edina bi v velikem svetu res kaj pomenila, ko bi segala od Triglava tja do Varne ob črnem morju, ne more biti drugačna kot federalistična in avtonomistična kakor je današnja Rusija. Pri tem ne more biti v oviro, da so posamezne pokrajine velike, druge pa majhne. V Nemčiji je Prusija velika, Württembergška pa mala, v

Avstriji je bila Češka velika dežela, Goriška pa majhna, v Rusiji je Ukrajina veliko večja kot pa Georgija.

Misel „Slovenskega bloka“ je priprijela tudi „Jugoslavija“ v svojem uvodnem članku z dne 21. t. m., ki pravi, naj bi bil isti čuvár slovenstva v njegovem obče kulturnem pogledu. Mi mislimo, da bi bila ta platforma celo preozka, ker pušča iz svojega vidika gospodarsko plat današnjega perečega političnega problema naše države. „Slovenski blok“ naj bi ne bil le slab posnetek „hrvaškega bloka“, ampak njegovo dopolnilo v tej smeri, da se omogoči veliki „prečanski blok“, ki bi segel od Cetinja do Subotice, od Sarajeva do Ljubljane. Gospodarske in politične razmere ženejo v to smer. Gremo torej isto pot, ki smo jo v nekem članku lanskega letnika že napovedovali. Seveda mora biti taka stavba samo začasna, da se doseže konkretni politični cilj: revizija ustave, ustvaritev možnosti, da bo moglo prebivalstvo več raznočinskih plemen v eni državi živeti kot enakopravni člani večje družine in izvedba narodne samoodločbe! Ko se ta cilj doseže, bo mogoča tudi ostrejša grupacija vsega prebivalstva v državi po socialnih, gospodarskih in kulturnih sferah in vidikih.

Potek nadaljnjih gospodarskih in političnih dogodkov bo pokazal, da gre vse mišljenje našega naroda — na levo! Gremo v kaos, v katerem bomo morali najti prave smerice in spoznati cilj, za katerim bomo hodili. Oklevanja tu biti ne more. Gre za biti in ne biti — in v takih časih nam samo filozofiranje ne more zadoščati. Treba je dejanj!

„Ne bodi razdorov med nami!“

„Prosim vas pa, bratje, v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa, da vsi eno govorite in ne bodi razdorov med vami, temuč bodite popolnoma složni v enem umu in eni misli.“
(Pavla apostola prvi list Korinčanom).

Te dni se je dogodilo, da se je nek kaplan zgrudil na cesti. Ljudje so rekli o vzrokih dogodka marsikaj. Eni to, drugi ono. Ko pa so ga pregledali učeniki, možje zdravniki, so povedali: Izstradan je! In so vprašali ljudi iz njegove

okolice, kako je ž njim? In ti so rekli, da je gospod pač imel toliko in toliko dohodkov na mesec, da pa je podpiral tega reveža z 200 K na mesec, ono družino z 300 K na mesec, tretjega potrebnega in nagega z 200 K itd. in da njemu samemu ni ostalo več kot toliko, da si je kupil krompirja, ki ga je jedel samo štirikrat v tednu. — Toraj so učeniki zdravniki, ki so rekli: Izstradan je! ugenili prav!

Navajamo ta slučaj, da vidimo, kako je naše življenje v tej „svobodni“ domovini. Saj je res, tudi v drugih „pre-

LISTEK.

Našim volapikovcem v album.

Blasnikova pratika za prestopno leto 1920., ki ima 366 dni, pravi, da stopi solnce na 21. dan meseca aprila v znamenje bika. Ta patron je regiral vse do 21. dne meseca maja. Hvala Bogu je sedaj častitljivi godovnjak že za nami. Čakal sem s svojimi litanijami vse do danes, ter jih objavljam šele sedaj pod vladjo krotkejših patronov, dvojčkov. Ob bikovem času — takrat se je namreč ačela ta jugoslovanska stavba pri strešnem žlebu — sem prav pridno prebiral o slovenskem jezikovnem vprašanju na univerzi, v uradu, v cerkvi, šoli itd. itd.

Skoraj bo res, da imajo kozmične konstelacije velik vpliv na vse, kar se dogaja na naši ljubi materi zemlji. In nič čudno ni, da so prišli na dan pod prejšnjim patronom tako genialni načrti in nasveti glede ureditve našega jezikovnega razmerja. Takrat sem zvedel, da je mogoča rešitev v treh smereh in da imamo zastopnike vseh treh smeri. Imamo absolutne Srbe in absolutne Slovence. Vmes pa, ozroma kot produkt obojega — godlarje. To se pravi tiste,

ki ne znajo ne enega ne drugega, ampak delajo kar na hitro roko jugoslovanski jezik.

Francoski cesar Franc, ki si je ohranil časten spomin v zgodovini med drugim tudi zavoljo tega, ker je baje dal svoje ime glasoviti bolezn, se je leta 1532. okorajžil ter izdal dekret v mestu Villers-Cotterets in diktiral Franciji jezik svojega dvora. Tudi najhujši naši reformatorji se pa ne upajo zagovarjati takega absolutističnega akta pri nas. Imajo pa svoje temeljite pomisleke in bojazni. Prepričan sem, da bi omahnili, ko bi morali nekega dne srbsko res znati. Pri nas imamo namreč le ljudi, ki mislijo da znajo. Saj za njihovo rabo jim menda to znanje v resnici zadostuje, ker nimajo ničesar povedati. Druga struja, to se pravi tretja, ki jo tvorijo vsi tisti ljudje s prelepo slovensko čednostjo in lastnostjo, da se mečejo vsakemu pod noge in odmetajo vse, česar ne razumejo, bi pa rada v tej komunistični dobi vsaj glede duševnega kapitala uvedla boljševiške metode, ki ji seveda nič kaj ne dišijo na gospodarskem polju. To se pravi, ker ti ljudje duševnega kapitala sami nimajo, bi ga pa radi še pri drugih zatrli.

Saj danes vsakdanji človek res ne ve, kaj prav za prav je, ko čita naše ča-

sopise. Ne veš ali si jugoslovenskega rodu, to bi bili eventualno naši Dolenjci ali si pa pošten Jugoslovian. Kongres novinarjev, — to so pa naši krompirjevci, tako namreč rabi narod besedo za novino, ali mlad krompir (fižol itd.) — so sklenili, da Jugoslovianov ni več. In tako se mi je zadnjič pripetila smola, da sem hotel nekaj povedati o slovenskem ljudstvu. A briljntni stavec je pogruntal, da je sicer dekretirano, da se ne piše več Jugoslovani, temveč Jugoslovenci, pač pa je še v rabi beseda Slovani in mož je hitro popravil mojo „napako“ ter spravil v tisk mesto slovenskega slovansko ljudstvo. Tako da res ne vem, kako bi še kaj slovenskega spravil do veljave. Med kolobocijo, ki v teh nazivih že itak vlada na jugu, smo začeli mešati sedaj še mi in metati stran svoje ustaljene in precizne termine. Naši južni bratje pravijo Slovanu, Sloven pa tudi Slaven. O slovanskem pišejo kot o „slovenskem“, pa tudi „slavenskem“. Nekateri pri nas pa dodajajo še Slavjana, samo Slovana, s katerim vendar kaj točnega poveč, bomo menda v kratkem izgubili. Za izraz slovenski rabijo Hrvatzje „slovenski“, Srbi „slovenački“ in zato so se naši godlarji odločili, da je najboljšje, če potreba tega imena sploh zgine, da ne bo zmede, pa

predlagajo avtokastracijo (patent ORIGENES). Mislim, da je sploh odveč, resno razpravljati z ljudmi, ki nočejo razumeti zakonov, po katerih so se vsi življenski pojavi vedno in večno razvijali. Teh ne bomo pripravili do tega, da bi zastavili lopato pri temeljih.

Z eno točko opisanih načrtov se pa le strinjam. Neki avtor trdi, da bi bilo najboljšje, če bi se izdal ferman, da se ima od tega in tega dne pisati jugoslovensčina in tudi naproša liste in revije, naj objavljajo stvari v tem dozdaž še samo oznanjenem „jeziku“. Predlagam torej, naj se kar začne! Naj pokažejo reformatorji sami, kaj znajo. Če bo dobro bo prodrlo. Ne gre mi sicer prav v glavo, kako se bo to začelo fabricirati. Nekje sem čital, naj bi se najprej opustile tipične slovenske besede. Taka tipična slovenska beseda je na primer dekle. Na jugu ji pravijo „cura“. Tako sem rado-veden, kako bom sedaj hodil pod Tivoli, jemal svojo curo na promenado in se ž njo ponašal.

Besedičenje naj se neha, z delom naprej in dober tek!

(Ponatis iz „Jugoslavije“ z dne 30. maja 1920.)

Antiorigenes.

maganih" deželah življenje ni dosti boljše in ugodnejše. Saj tudi v drugih državah stradajo „knapi“ in podobno ljudstvo. Toda pri nas strada in trpi in živi v skrbeh vse, kar leze ino gre! Slovevenijo, bogato in neizčrpno Slovenijo, so izmolzli, predpisali ji davke, da ni govora o njih, kako dolgo bomo trpeli? Trpeli bomo do konca, **tri dni bomo v**

grobu — po Sv. Pismu — potem bomo vstali! Vstali, kakor pravi Sv. Pavel, takšni, da bomo **vsi eno govorili in ne bo razdorov med nami!** Med našim ljudstvom jih ne bo! Kdor jih bo pa hotel, tega bomo zapodili. Naj živi slovensko ljudstvo! Posvečeno od vekomaj do konca! Grom in peklo naj pogrezne tega, ki odpada...!

Politični pregled:

A. Domača politika.

Slovenski blok. Z ozirom na naš članek o „slovenskem bloku“ v zadnji številki „Avtonomista“ je objavila tudi ljubljanska „Jugoslavija“ 21. februarja članek pod istim naslovom, v katerem naglašajo potrebo skupnega političnega nastopa vseh onih strank in oseb, ki stojijo na stališču slovenskega kulturnega programa. Ali se imenuje taka združitev „blok“ ali kako drugače, je popolnoma postranska stvar. Glavno je, da nastopamo na svoji slovenski zemlji kot Slovenci, ki pravimo: **Tukaj smo in ne damo se izbrisati s svoje zemlje.** Najprej moramo skrbeti, da dobimo svoj dom — kako se bomo v tem domu nadalje prenašali ali pa kregali, to je postranskega pomena. Glavno je, da bomo **na svoji zemlji svoji gospodje.** — Tudi „Slovenec“ (25. februarja t. l.) piše o „slovenskem bloku“ in pravi med drugim: „(Gibanje za vstvaritev slovenskega bloka)... je dokaz, da avtonomistične struje v drugih slovenskih strankah želijo v zadnjem trenutku... **tudi nazunaj organizirano nastopiti in jugoslovanski javnosti povedati, da Slovenci odločno odklanjajo parcelacijo (razdelitev) Slovenije...** Ne bili bi odkritosrčni, ako bi ne priznali, da se v interesu slovenske stvari radujemo avtonomističnega pokreta v drugih slovenskih strankah in njegove želje, da nastopi tudi nazunaj organizirano. Kjer je želja, tam sledi želja tudi dejanje... In kadar bo stvar tako daleč dozorela, bo vodstvo naše stranke (SLS) gotovo našlo pot, po kateri se da skupna avtonomistična misel tudi skupno braniti... Z veseljem beležimo dejstvo, da avtonomistična misel med Slovenci napreduje.“ — „Slovenski Narod“ seveda se ves začuden vprašuje: „Kako pa je slovenska kultura v nevarnosti? Kdo jo pa ogroža? Ako bi bili zlobni, bi odgovorili: Če nihče drugi, jo ogroža „Slovenski Narod“, katerega se vsaka pametna misel prime navadno 10 mesecev prepozno. — „Jutro“ pa pravi, da je „slovenski blok“ — „budalost“. Mi bi pa radi vedeli, kaj bi danes dal dr. Žerjav, če bi on vodil danes avtonomistično gibanje!

Delitev Slovenije na dve oblasti je sklenil pododbor za upravno razdelitev države. — Seveda je pot od sklepa do njegove izvršitve precej dolga in mi se bomo poskušali potruditi, da bo tudi kolikor mogoče trnjeva.

Madžari v Vojvodini se organizirajo v lastni stranki, ravnotako kot vojvodinski Nemci. Med važnostjo obeh strank je pa precejšnja razlika. Dočim so Nemci v Vojvodini takorekoč odrezani od ostalih Nemcev in so vsled tega prisiljeni, da stojijo na državnem stališču vsake države, kateri pač pripadajo, so Madžari tudi teritorialno (po ozemlju) združeni z neodvisno madžarsko državo. Nevarnost madžarske iredente je torej znatno večja kot pa nemške. Daleč je treba računati tudi z okolnostjo, da je Vojvodina bila prej madžarska in madžarski upravni sistem ni bil najslabši. Danes pa Vojvodina vsled slabe uprave gospodarsko naravnost propada in gospodarski propad bo znatno okreplil vrste organizirane madžarske in nemške stranke. Danes ni nobenega dvoma, da bodo Madžari in Nemci energično zahtevali **avtonomijo za Vojvodino.** To bo njihova najmanjša zahteva

in vlada bo morala tej zahtevi ugoditi, ako hoče preprečiti močno in državi nevarno madžarsko iredento.

B. Vnanja politika.

Sestanka „Male antante“ v Ljubljani ne bo! Kakor znano je bilo domneno, da se na svoji vrnitvi iz zapadne Evrope sestane češki zunanji minister Beneš v Ljubljani z ministrskim predsednikom Pašičem, ki se pripelje iz Beograda. Ta sestanek se je nenadoma preklical in kot vzrok se navaja — laška ministrska kriza. Mogoče! Beneš se vrne v Prago po krajši poti preko Strasburga. Mi pa rečemo: V Pragi čisto dobro vedo, kje in kaj smo Slovenci. Češki državniki se menda ne bodo ženočili za vse življenje s kom, ki ga skoraj več ni! Pašič je star, zelo star... in marsikdo ž njim. Škoda!

Rusija bo zahtevala kot odgovor na francoske tirjatve na konferenci v Genovi sledeče: 1. odškodnino za vojaško pomoč Franciji tekom svetovne vojne; 2. odškodnino za škodo, povzročeno po Denjkinu, Wranglu in Kolčaku, ki so se bojevali proti sovjetom na pri-govarjanje Francozov; 3. odškodnino za ruske v inozemstvu naložene prilhanke, ki so jih tuje vlade dale pod zaporo; 4. odškodnino za uničeno rusko mornarico. Vsota teh odškodnin je znatno večja kot od Francozov zahtevani znesek. Kdo pa naj plača nekaj sto tisoč ruskih življenj, ki so ugasnila za interese francoskih kapitalistov?

Zahteve male antante na genovski konferenci. Francoski list „Journal des Débats“ javlja iz Beograda, da bo mala antanta zastopala na genovski konferenci sledeče točke: 1. Mirovne pogodbe morajo ostati neizpremenjene; 2. skupen nastop proti morebitnim madžarskim zahtevam po nekdanjem madžarskem ozemlju (Slovaška, Vojvodina in Erdelj). Poleg tega bo mala antanta zahtevala garancije proti povratku bivšega cesarja Karla in ureditev njegove vzdrževalnine. Ravnotako se bodo skušale v mali antanti zastopane države združiti na enotno politiko napram Rusiji. Glede gospodarske obnove Srednje Evrope naj ima odločilno besedo posebna konferenca strokovnjakov male antante, ki bi zborovala v Beogradu.

Evropski blok proti Rusiji bi radi osnovali Francozi, da bi z združenimi močmi vrgli sedanjo rusko vladu in od Rusije izsilili priznanje predvojnih francoskih dolgov v Rusiji, ki znašajo okroglo 20 milijard frankov v zlatu. Evropski blok seveda Francozom ne bo nič pomagal, ker Rusije ni mogoče premagati in se ji ne da priti do živga. Stvar stoji tako, da Rusija lahko živi brez Evrope, Evropa brez Rusije ne more. To so prvi spoznali Angleži in zato so Angleži svodosedanjo politiko napram Rusiji temeljito izpremenili.

Vseevropski parlament. Angleški državniki, zlasti Lloyd Georges, si zamisljajo nameravano gospodarsko konferenco v Genovi kot nekako stalno ustanovo. Zastopniki vseh evropskih držav naj bi se v določenih presledkih shajali in se na svojih sestankih posvetovali o vseh zadevah, ki se tičejo skupnih evropskih interesov. Predpogoj take stalne konference bi seveda bil, da se sedanje nesrečne mirovne pogodbe temeljito predrugačijo, zlasti glede vprašanja vojnih odškodnin in plačevanja vojnih dolgov.

nja. Pri volitvah so ti ljudje predvsem in v prvi vrsti „demokrati“. Ti pa danes vladajo in imajo tudi vso moč v svojih rokah. Spomnimo se na primer na čase dr. Sušteršiča, kako se je zabavljalo in ponavljalo, da uradništvu samo „žre“... Ko je bila v Ljubljani še narodna in deželna vlada, so nezadovoljniji iz teh vrst pisali dolge članke v časopisju, prirejali demonstracije in burne shode. Danes se lahko reče, da ti stanovi še niso bili nikoli tako slabo pre-skrbljeni... Še nikoli ni v teh vrstah bilo toliko lakote, bede, pomanjkanja in tudi samozatajevanja. Pri zadnjih volitvah so „demokrati“ vplivali silno na uradništvo, češ, damo Vam prof. Reiserja kot poslanca, on bo že nekaj storil in dosegel...

In Reiser je parlamentiral, govoril, toda — dosegel? Saj mu ne zameri-

mo. On ne zmore nič, on je samo atrakcija za lahkoverno uradništvo, nič več, nič manj. Dobro. Uradništvu se slabo, zelo slabo godi. Zakaj pa sedaj ne demonstirajo, zakaj sedaj ne prireja razburjenih shodov in shodičev, zakaj sedaj ne piše dolgih člankov o krivicah? Zato, ker se boji „demokratov“, ki kaj takšnega in podobnega ne trpe! To je vendar čudno, kako ima nekaj „demokratarskih“ politikov te stanove v strahu. Kar nerazumljiva je sedanja ponižnost, sedanje samozatajevanje, sedanja „poslušnost“! Pridejo drugi časi in videli bomo, če bo tudi tako... Mrtvilo je zavladalo med nami. Ljudje sami čutijo, da to ni prav, ampak... klerikalizem! Če bi bilo kaj zavesti in ponosa v nas bi bili vsaj — komunisti, če že za kaj drugega nismo porabni. Mi smo r...i, pa še velike. **Uradnik.**

Dnevne vesti.

Spomini... Časih med svetovno vojno smo sanjali o veliki, pravični Jugoslaviji, ki bo imela ne samo Gorico, ampak tudi Trst in Reko. Da Jugoslavija ne bo imela niti Sv. Petra na Krasu niti Idrije, o tem se nikomur niti sanjalo ni. Danes pa je tako. Takrat, v tistih časih smo rekli, če nam že vse odreče, pa lahko, ker smo po naturi primorski narod, postanemo vsaj — **angleški dominij!** Ah, kje so tisti časi! Morda pa še pridejo?

Zatvoritev bolnic. Čujemo, da bodo v Sloveniji že v bližnji bodočnosti zaprli skoro vse bolnice. Morda bo še mogoče nekaj časa vegetirati bolnicama v Ljubljani in v Mariboru. Zatvorjene pa bodo one v Novem mestu, v Ptuj, v Celju itd. Vzrok: nema para! — Boljševiki v Rusiji bolnice niso zapirali, ampak jih držali do naših dni.

Uradniške plače in demokratje. Uradniki že dolgo zdihujejo po povišanju svojih za današnjo draginjo res skromnih prejemkov. Hrvatski namestnik Demetrovič je celo „zapretil“ centralni vladi s svojim odstopom, če ne dobe njegovi uradniki povišanih plač. Demokratski klub s svojim demokratskim finančnim ministrom je moral končno vgrizniti v to kislno jabolko, da iz praznih državnih blagajin „izvadi“ še kakšne „pare“. To priliko pa so porabili demokratje, da med uradništvom agitirajo za svojo stranko, češ, samo oni, demokratje, imajo srce za uradništvo. Na to agitacijo bi odgovorili mi: Uradniki so **državni uradniki in ne uradniki kake stranke.** Za uradnike mora skrbeti država in v imenu države tista stranka, ki je trenutno na vladi, pa naj bo to demokratska ali pa turška stranka. Povišanje plač državnim uradnikom ni nikaka **strankarska milost**, za katero bi morali biti uradniki še „hvaležni“, ampak je **moralna dolžnost države**, za kar ni treba nobene „hvaležnosti“. Hvaležen je treba biti za izkazano milost, ne pa za izpolnitev moralne in pravne dolžnosti.

Moratorij ali odgoditev plačil za dolgove v inozemstvo je zopet na dnevnem redu. Belgrajski špekulanti, ki so nakupili ogromne količine blaga zlasti na Češkem in na Francoskem v nadi, da se bodo izognili plačevanju zvišane carine, so vsled padca vrednosti naše-ga denarja prišli v veliko zagato, iz katere se hočejo sedaj rešiti na stroške cele države. Odgoditev plačil pomeni z drugimi besedami toliko, kakor da nočem ali ne morem plačati svojih obveznosti. Kdor pa noče ali ne more plačati, mora v konkurz in izgubi ves kredit V Švici so na zahtevo belgrajskih trgovcev (špekulantov) po moratoriju odgovorili z novim padcem naše krone, tako da je 100 naših kron vredno le še 1 švicarski frank in 57 centimov.

Vest in prisega! Državni uradniki in uslužbenci so dandanes veliki reveži. Reveži so ne samo zaradi tega, ker se ne morejo niti preživljati, ampak reveži so tudi v tem, ker so izvršilni organi zakonov in naredb. Kmet, ki se ga gožene na boben ne vidi krivca svoje nesreče v nerodnem državniku, ki ž njim nikoli oprava ni imel, temveč v biriču, ki ga je zarubil in katerega osebno pozna. Naše uradništvo je sicer prise-glo, ravnati se po „določbah ustave, zakonov in zakonitih naredb“, vendar naj ima vedno pred očmi, da vse to dela in izvršuje vsako **po svoji vesti.** Vest je tisto **moralno merilo**, ki se po njem

ravnaj posameznik! Uradništvo mora delati strogo po prisegi, ne sme pa nikoli — in zlasti dandanes ne! — **iti preko tega, kar je v nasprotju z njegovo lastno vestjo!**

Razlika. Naš poljedelec plačuje zemljiški davek. Plačeval ga je z navdušenjem, vsaj ni bil velik. Sedaj so mu ga povečali na dinarje, ki so toliko vredni ko krona, torej za štirikrat. Ampak skoraj vsak poljedelec pri nas v Sloveniji plačuje tudi **dohodarino.** In tu so meje davčnega vijaka odprte na stežaj. Zato naš poljedelec plača več kot njegov tovariš v Srbiji. Tam prvič nimajo nobene katastra in nobenih gruntnih bukev, kakor pri nas in na Hrvaškem. Drugič pa v Srbiji sploh ne poznajo dohodarskega davka. Toraj — **plati brate!**

Se ena razlika! V Srbiji nimajo poštnohranišničnih položnic, pri nas jih pa imamo! Tam večinoma nimajo nobenih in nikakšnih davkarij, pri nas pa v vsakem sodnem okraju. Tam se plačuje davek, kadar prihaja ali prihaja davčni uradnik na kmetov dom, kjer se za davek šele zgliha, pri nas pa človek dobi popir po pošti. Če ne plača, zapoje — boben! Ali morate misliti pri tem na kaj drugega kot na — avtonomijo?!

Kdo je centralist? Pri nas mnogo-kateri trepeta pred avtonomijo. Zakaj? Zato, ker misli, da se mu bo potem slabše godilo. Zakaj pa misli tako? Ej zato, ker se mu sedaj dobro godi. Toraj takšen človek ni naš, ampak služitelj tuje dežele. Toraj naj gre, kamor mu drago. Centralisti so ljudje, ki se prodajajo vsem, samo svojemu narodu služiti ne marajo!

Razlaga. Kdo je centralist? Oni, ki stika po **tujih žepih!** Kdo pa je avtonomist? Tisti, ki svoje žepce tišči, da mu jih popolnoma ne izpraznijo! Če bo šlo po centralistično dalje, po volji demokratov in njihovih zaveznikov, bomo morali spomladi imeti veliko zelene barve. Zato, da se bomo zeleno naštrihali in se šla past med krave in koze!

Uradni list je pred kratkim objavil da sta na podlagi ustayne določbe umirovljena dva uradnika, ker sta dosegla 65. leto svoje starosti. „Slov. Narod“ je v eni svojih zadnjih števil to uradno objavo malo pokritiziral. Mi tema dva uradnikoma iz celega srca želimo zasluženi mir in pokoj na tem svetu; a vrata do ministrstev jima nikakor še niso zatvorjena, če le pustita — brado rasti. To je pogoj; čeravno v najmodernejši ustavi Evrope ni določno zabeležen.

Minister za sneg. Pretekla dva tedna je tudi v Beogradu močno snežilo, tako da so imeli vlaki velike zamude, pozneje pa je bil ves promet silno otežkočen, deloma tudi ukinjen. V tej sneženi nadlogi je vzkliknil neki Belgrajčan: „Potrebujem ministra za sneg!“ — Tovariš ga vpraša: „Zakaj?“ — „Poglej no,“ mu odgovori prvi, „imamo ministra za pošto, in pošta ne gre; imamo ministra za železnice, a železnice ne vozijo; zakaj bi ne dobili še ministra za sneg, da bi še ta nehal?“

Kdo je centralist? Centralisti so belgrajski trgovci in belgrajska „porodica“, ki bi najraje ves denar iz celega SHS-a pobasala v svoje žepce.

Kdo je avtonomist? Avtonomisti so pa tisti, ki denar v svojih žepih branijo pred belgrajsko „porodico“ in pravijo, da ga ne dajo. Zato je avtonomističen Zagreb, je avtonomistična Ljubljana in Sarajevo in Novi Sad in Skopje.

Čudno, čudno...

Prejeli smo: Državni uradniki in uslužbenci so danes tako plačani, da pri sedanjih draginjah res ne morejo več živeti. Tudi učiteljstvo, ki je bilo nekaj časa boljše odškodnovano za svoje delo kot nekdanj, prihaja vsled devalvacije krone-dinarja zopet v večje gmotne skrbi. Najslabši so med državnimi uradniki in uslužbenci pa duhovniki. Kaplan ali

župnik dobivata smešno malo in vendar morata biti vodnika matrik in na razpolago raznim državnim uradom, n. pr. sodiščem in okrajnim glavarstvom ter jim poročati o vsem mogočem. Razmere vseh teh stanov so znane skoro vsakomur.

Pri nas v Sloveniji je uradništvo in učiteljstvo pretežno liberalnega mišlje-

Iztirjavanje davkov se vrši po Srbiji in na Hrvaškem vse drugače kot pri nas v Sloveniji. Kakor je priznal sam finančni minister, se mnogo davkov v Srbiji sploh ni razpisalo, kaj šele pobralo. Na Hrvaškem postopajo davčni uradniki z ljudstvom jako obzirno. Tako delajo mogoče iz političnih razlogov, ampak ljudem so vzroki konečno postranska stvar; glavno je, da jih davčni vijak preveč ne stiska. V Sloveniji so pa navili davčni vijak do skrajnosti in rubežni je več v deželi kot starega krompirja. Če pojde tako naprej, bo kmalu cela Slovenija prodana na licitandi ali vsled prevelike gorečnosti in „državotvornosti“ (?) naših davčnih organov, ali pa vsled nagrad in procentov od iztirjanih svot, ki jih je finančni minister davčnim organom obljubil. Kaj pa bi bilo, če bi ljudje enkrat rekli (kar tudi bodo morali reči, ker bodo v to prisiljeni): Ne moremo več? Stavimo turški cekin, da bodo takraf v Belgradu odgovorili: „Evo vam avtonomije, kolikor jo hočete!“

Nekdaj in sedaj. Nekdaj smo dobivali od davčnih uradov knjižice, kjer je bilo natanko napisano, koliko zemljiškega davka je komu naloženega in na podlagi katerega zakona. Potem je bilo v njih natanko zapisano, koliko deželne doklade je dovoljene in na podlagi katerega zakona. Ravnotako je bilo z občinsko doklado itd. Človek je natanko vedel, koliko in zakaj mora plačati in za slučaj pritožbe je imel že v knjižici navedene vse zakone, na katere se je bilo treba opirati pri eventualni pritožbi. Danes tega ni več. Danes ti pošljejo v hišo položnico čekovnega urada, kjer je na zadnji strani navadno s svinčnikom zapisano: Do tega dne prinesi na davkarijo toliko tisoč (za manj navadno že ne gre), če ne, bo boben. O kakemzakup, na čegar podlagi se davek pobira, v razpisih ni govora. To je pa silno važna stvar. Pravico, dovoljevati davke, ima v parlamentarnih državah samo parlament in nihče drugi. Pri nas pa parlament se ni sklenil in ni dovolil mnogo novih davkov ali pa nobenega, ampak večino davkov je sklenil ministrski svet (z navedbami), ki te pravice nima. Zato bi bilo prav zanimivo vedeti, na podlagi kakšnih in katerih naredb se pri nas pobirajo naravnost strašne svote in še zanimivejše bi bilo vedeti, kaj bi odločila sodišča, če bi kdo ugovarjal pravomočnosti in veljavnosti tistih naredb.

Draginja raste. Draginja vseh vrst blaga, za vsakdanje življenje potrebne, in nepotrebne, stalno raste in bo seveda še rastle tako dolgo, dokler ne bomo izenačeni s cenami na svetovnem trgu, kar se je pri nekaterih vrstah blaga že zdavnaj zgodilo. Toda tudi cene „izenačenega“ blaga bodo še rastle, dokler bo vrednost našega denarja stalno padala, kajti kolikor manj je denar vreden, toliko več ga mora biti. Edina pomoč zoper draginjo je torej v pomnožitvi dohodkov, nikake pomoči pa ne vidimo v neprestanem kričanju, „da mora blago postati cenejšo“, ker je to nemogoče in sicer nemogoče zategadelj, ker ni mogoče zahtevati iste količine blaga za dober denar ali pa za malo-vreden papir. Kadar bo naš denar zlat, bodo cene padle; dokler se bomo pa valjali po kupih papirja kakor prasci po listju, bodo pa cene rastle. To je jasno za vsakega. Da morajo blagovne cene pasti, to smo se naučili kričati pač za časa vojne, ko je država hotela s silo obdržati kupilno moč propadajočega papirnate krone na njeni stari predvojni (zlato) višini. Danes pa odločuje zopet prost trgovski promet, prosta konkurenca in mednarodna borza in po vseh pravilih narodnega gospodarstva je cekin mnogo vreden, ker je zlat, naša krona pa bolj malo, ker je narejena iz „zlata“, katerega kilo velja par starih krajcarjev.

Največji reveži so danes brez dvoma uradniki in sploh vsi oni, ki živijo od mesečne plače. Vrednost krone pada mnogo hitreje, kakor se pa zvišujejo prejemki, tako da dobivajo ti reveži v resnici vedno manjšo plačo po vrednosti, čeprav je za nekaj številki na videz višja. Tem gospodom priporočamo, naj si prečitajo naš današnji gospodarski članek in če hočejo sebi dobro, naj se po tem ravnaajo.

Poglavje o dedščinah je za naše juriste in narodne gospodarje prav zanimivo. Recimo, da je kdo podedoval po kakem stricu l. 1918. n. pr. 10 tisoč kron.

Če bi se bila dotična zapuščinska zadeva končala normalno, kakor je to navada, če je testament in vse ostalo v redu, bi bil srečni dedič imel lahko vsaj l. 1919. nekaj v rokah, ker je takrat 10 tisoč kron še nekaj veljalo in zaleglo. Kaj pa je posledica za dediča, če zapuščinska razprava še do danes, t. j. do l. 1922. ni v redu brez krivde dedičeve? Kaj bo ta nesrečnež dobil danes? Dobil bo tudi 10 tisoč kron, ampak kakšnih! Zato vprašamo: Kdo naj trpi zaradi zavlačevanja, ali dedič ali država ali sodnik? Takih slučajev je mnogo. (Ako se sodna oblast zanima za kak tak konkreten slučaj, ji enega lahko navedemo).

Kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno? Prejeli smo: Tako se glasi že od novega leta sem v „Jutru“ se nahajajoče vprašanje in objavljena je v tem listu cela serija odgovorov na to vprašanje. Vsak človek ima svoj okus; po mojem okusu pa zaslužijo vsi ti odgovori o klasifikaciji svoje dejanske vrednosti razred: „Nezadostno“; a tudi vprašanje samo v objavljeni obliki ne zasluži boljšega reda. Gospod urednik! Za ono vrsto političnega materiala, ki se organizira in zbira okoli „Jutra“, sploh ne eksistira Jugoslavija, ampak edinole država S. H. S., saj so vsi „kralji Jutrove dežele“ glasovali v parlamentu proti imenovanju naše države kot — Jugoslavija. Ali imajo ti ljudje vsak dan drugo prepričanje in nosijo svoje blago na javni trg kakor prilika nanese? V Belgradu so SHS., v Ljubljani pa JDS. Mi plebejci pa vemo, da **Jugoslaviji** kot najlepši in najbogatejši državi, prav ničesar ne manjka — njej ni ničesar potrebno — vsega ima v izobilju. Ako pa bi „Jutro“ vprašalo: „Kaj je v Jugoslaviji (če misli „Jutro“ pri tem na državo SHS) najbolj potrebno, bi nastal iz tega vprašanja **delikaten problem**, ki ga zamore rešiti edinole **narod v celoti**, nikakor pa ne mnenje posameznikov. Pri rešitvi takega problema, pa bi prišli v prvi vrsti mi „plebejci“ na plan. Naša inteligence **po svoji večini** nima niti volje še manj pa **zmožnosti**, ta problem rešiti v okvirju stremjenja potreb realnega življenja in dejansko različnih razmer plemen **jugoslovanskega naroda**. Povejmo posebej na uplivnih mestih in važnih postojankah povsod inteligence, katere vsled svoje duševno nezadostne temperature, svoji nalogi nikakor ni kos. Manjšina naše inteligence je sicer častna, sposobna in spretna, a v jugoslovanskem pomenu besede, nima onega upliva pri javni upravi in ne uživa zadostne veljave tam, kjer ji oboje po pravici gre. A naši prečani tega ne uvidijo. To je glavni vzrok, da vladajo v naši krasni — rekel bi nam zavidljivi državi — babilonske razmere. Zato pa so tudi na vprašanje „Jutra“ vposlani odgovori plitvi, šablonski in za misleče ljudi prav klaverni; kajti njihova vsebina obstoji s prav maloštevilnimi izjemami v povdarjanju svobode, bratstva, in enakosti, v potrebi izvršitve načel „sedaj-demokratske“ stranke, v izvedbi centralistične vladne oblike, v naglašanju medsebojnega bratskega spoštovanja, v pobijanju klerikalizma, v železni metli in pesti, v priporočilu svobodne vzgoje mladine in iz še nekaterih prozornih nasvetov, kateri so vsakemu, ki v naših dneh ni političen idiot, znani kot odeja „tujih grehov“, ali v državnostnem oziru kot brezpotrebno naglašanje stvari, brez katerih **nikjer** ni skupno življenje mogoče; oziroma se skupno življenje zagreni, temelji države pa zrahljajo. Da pa „Jutro“ od moje strani ne bo ostalo brez „informacije“ glede njegovega vprašanja in čujejo pripadniki tega glasila tudi plat drugega zvona, Vam gospod urednik naznanim tudi svoj „recept“, ki je v Jugoslaviji najbolj potreben, upoštevajoč pregovor da „**riba pri glavi smrdi**“. To zdravilo obstoji v sledečem:

1. Uniči se naj oblast „porodice“ v Belgradu.
 2. Obreže se naj upliv kapitala v Zagrebu.
 3. Ozdravi se naj kurja slepota v Ljubljani in
 4. Uroči se naj ultimat — „Ali — ali“ — predvsem avstroogrskim in drugorodnim **polipom**, kateri v Jugoslaviji dobro živijo, lenarijo in zgago delajo.
- Ta „recept“ bo, g. urednik, bolje učinkoval, kot železna metla in železna pest, ki za izkopavanje **sublih bukovih štorov** nikakor nista pripravno orodje.

Za ta opravek je treba vzeti v roke: Sekiro in kramp.

Kot „dosis“ k temu zdravilu priporočam:

1. Sedanji parlament v Belgradu se naj proglasi oficijelno mrtvim.

2. Število akademičnih aristokratov se naj v novih kandidatnih listah decimira in

3. Vsaka stranka naj svoje poslance sama plačuje.

Gorenjčan.

Gospodarstvo.

Posnemajte Macedonce!

Macedonija je najbolj južni del naše države. Prebivalci Macedonije slovijo kot prirodno jako bistri ljudje, čeprav jih je veliko, ki ne znajo ne pisati in ne brati. Ti bistri ljudje trgujejo in kupujejo **samo za cekine**. Ako hočeš od Macedonca kupiti tobak ali karkoli, mu moraš plačati v „zvencečem“ zlatu. Papirnatega denarja ne sprejme, ampak pravi: „Ako hočete na borzali slepariti in goljufati s papirjem, potem sleparite in peharite le sebe, če hočete; nas ne boste. Mi se na to ne spoznamo. Nam dajte **zlato**, ker to ostane, kar je!“

Ali nimajo Macedonci prav? Mi smo že v predzadnji številki „Avtonomista“ pokazali, kako velike krivice se gode nekaterim ljudem, ker država še vedno priznava v Avstriji za časa vojne izdani zakon, da je papir toliko vreden kot zlato. Tam smo povedali, da to ni prav, če danes uboga dekla, ki je gerala 20 let in si s težkim delom prilabila n. pr. 1000 goldinarjev v **zlatu**, danes dobi iz hranilnice 2000 kron v papirju, kar zadostuje komaj za nakup 2 parov čevljev! In če dobi danes kmet, ki je pred 10 leti posodil svojemu sosedu 100 goldinarjev v zlatu za nakup dobre krave, vrnjenih svojih 100 gld. v **papirju**, za katere ne more kupiti niti kravjega roga — vprašamo vsakega na njegovo vest in poštenje. Ali je to prav? Vsak poštenjak bo odgovoril: To ni prav!

Iz te nesrečne postave, ki določa, da se morajo sprejemati odplačila v papirju kot enakovredna onim v zlatu, izvira mnogo zla tudi za trgovce, kmete in delavce. Trgovci danes ne ve, koliko bo vredno jutri **ono** blago, ki ga je danes kupil, ker vrednost našega denarja ni stalna (trenotno le stalno pada). Če se dvigne vrednost denarja one dežele, odkoder je trgovec blago naročil na kredit, mora plačati mogoče 2krat, tudi trikrat toliko za poravnavo računa o onem blagu, ki ga je on mogoče že po znatno nižji ceni prej prodal. Tega ne bi bilo, če bi bil on kupil in prodal blago v **zlatem denarju**, preračunano seveda na trenutno vrednost naše krone.

Tudi delavci so reveži vsled nestalne vrednosti našega denarja. Prej je dober delavec dobil n. pr. 2 gld. na dan. Koliko je to danes? 2 gld. v zlatu sta danes vredna 240 kron (po cenitvi v Švici) — kdo jih ima? Če dobi danes na dan le polovico tega zneska, t. j. 120 kron, je lahko srečen! In kmetje! Žitna cena še nekako odgovarja zlati vrednosti pred vojno, nikakor pa ne cena živine. Kdor prodaja danes kilo živo teže (goveje) recimo za 40 kron, ali veste koliko dobi? To je komaj starih 30 krajcarjev! Kdor pa prodaja ceneje, dobi sorazmerno manj.

Isti pojav opažamo pri hranilnih vlogah. Poglejte samo, koliko je že letos, torej niti v dveh mesecih, padla kupovna moč denarja! Kar si dobil še o novem letu za 1000 kron, za to isto blago moraš dati že 1200 kron ali pa še več. Ali stoji ta padec denarne vrednosti v kakšnem razmerju z naraščanjem blagovnih cen? Ako bodo blagovne cene tako rastle, kakor rastejo sedaj, in to se **bo gotovo zgodilo**, potem naravnost uničuje svoje prihranke, kdor jih nalaga v denarnih zavodih — in vse to vsled te nesrečne postave, ki pravi, da je papir toliko vreden kot suho zlato.

Ker pa brez varčnosti ni nobeno gospodarstvo mogoče, zato nočemo s tem pozivati nikogar, naj svoj denar iz hranilnice dvigne. **Pač pa je treba prisiliti odločilne kroge, da to brezsmiselno postavo ukinejo in da vpeljejo denarno računanje na zlati podlagi**, bodisi na podlagi cene cekinov, švicarskih frankov ali pa dolarjev.

Kdo pa so danes odločilni krogi, ki imajo v denarnih vprašanjih glavno besedo? To so veliki kapitalisti. Kako pa računajo ti?

Veliki kapitalist misli tako-le: „Res je, da je vrednost našega papirnatega

denarja majhna. Toda ljudje delajo in delajo in množina izdelkov, zlasti onih za izvoz, se od dne do dne množi. Z množino razpoložljivega blaga pa raste obenem vrednost denarja in če se n. pr. 200 let ne bi nič spremenilo, ampak bi ljudje le delali in delali, bi morebiti vrednost sedanje naše krone dosegla predvojni vrednost. Kolikor dalje torej naši danes še papirnati kapitali leže, toliko bolj se vsled pridnega dela drugih počasi spreminja naš papir v zlato.“ — Tako skleanje je popolnoma pravilno.

Dasi pa je pravilno, ni dobro za one, ki nimajo niti časa čakati 200 let, niti volje, da pomagajo verižnikom izpreminjati papir v zlato. Za nas navadne delovne zemljane je merodajno, **da dobimo plačilo za svoje delo v zlatu**, ne v cekinih sicer, kakor jih zahtevajo Macedonci, ampak preračunano na zlato.

Če n. pr. danes nesem v hranilnico 1000 kron — kaj sem vložil? Toliko, kolikor je ta svota vredna v zlatu. V zlatu pa je ta svota danes vredna **20 zlatih kron**. Če meni vpiše uradnik v knjižico 1000 kron v papirju, bom mogoče (ampak malo verjetno!) dobil nazaj nekaj več (poleg obresti), **ampak samo v slučaju, če se vrednost krone dvigne!** Če pa pade, kakor pada danes? Potem imam občutno izgubo.

Te izgube se pa ognem, če mi vpišejo 20 kron v zlatu v knjižico. Kadar bom prišel ponje, bom dobil svojih **20 zlatih kron nazaj**, in sicer **večjo svoto** (poleg obresti), če vrednost krone pade, manjšo pa, če vrednost krone raste. **Dvajset kron v zlatu ostane neizpremenjenih 20 zlatih kron (več obresti).**

V dobi večnega menjanja naše denarne krone ne vidimo drugega izhoda iz nevarnosti, da se varčevanje popolnoma ubije, kot računanje na podlagi zlate vrednosti. Potem se ne bodo mogli več dogajati grozni slučaj, da je dekla delala polnih 20 let za — 1 par čevljev; ne bo se dogodilo, da dobi kmet namesto cele krave vrnjen samo kravji parkelj, ampak dekla bo dobila za svojih 1000 zlatih goldinarjev pač toliko papirnatega denarja, kolikor odgovarja od nje prihranjeni **zlati vrednosti** in ne sami številki na ničvrednem bankovcu in kmet bo za izposojeno kravo dobil vsaj celo kravo nazaj. Delavcem pa ne bo treba vedno štrikati za zvišanje plač in uradnikom ne bo treba moledovati okrog ministrov, ker bodo dobivali vedno stalno plačo v **zlatu**, izplačljivo v papirju po trgovskem borznem kurzu in ne po krivičnih številkah, ki jih je ustvarila še krivičnejša postava v **vojni dobi** kot zadnjo rešitev iz finančne zagate.

Ker se bodo pa veliki kapitalisti z vsemi štirimi proti izpremembi te za delovno in varčno ljudstvo silno škodljive, za kapitaliste pa zelo koristne postave branili, zato je vrsta na vas kmetih, delavcih in malih hranilcih, da odločno nastopite v javnosti in zahtevate vsepovsod, naj vam vaše prihranke knjižijo v **zlatu** (po dnevni vrednosti). Zavodi naj jih ravnotako izposojajo v **zlatu** (po dnevni vrednosti) in dolžniki naj izposojene svote vračajo v **zlatu** — pa bo za vse prav.

Sicer pa sami lahko razmišljate o tem, ali je naš predlog pravičen ali ne. Mi smo prepričani, da ne bomo prišli do rednega gospodarstva prej, nego da začnemo računati na **zlati podlagi**. Potem pa naj velika gospoda denar potiska, kakor ji je drago. Kolikor več ga bo natiskala, toliko več ga bo plačevala. S tem sredstvom bomo obenem znatno pripomogli, da pride tudi naše državno gospodarstvo v red.

MANUFAKTURNI ODDELEK

GOSPODARSKE ZVEZE LJUBLJANA, Dunajska cesta štev. 29

(na dvorišču)

Velika zaloga suknja za moške in ženske obleke, najlepša izbira vsakevrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke in velika zaloga usnja, čevljev na drobno in debelo.

„TEXTILIA“

Trgovska in industrijska d. d., LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.

Delniški kapital K 12,000.000.

Največja zaloga češke in angl. manufakture.

Telefon 177. Centrala: LJUBLJANA. Brzjavke: „Textilia“

Samo na debelo! Samo na debelo!

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici v Ljubljani

poleg nunske cerkve
registr. zadruga z omejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom pošto ček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejeme, proti poroštvo itd.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Vplačana deln. glavnica
K 30,000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567.
Ček. račun št. 12 205

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Ima posebni ameriški oddelk in prvovrstne zveze z inozemskimi bankami.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani

priporoča ogled svoje zaloge manufakture

Izključno češki izdelki!

Ravnokar prispeva blago od mnogih čeških tovarn. Prispela je tudi izbrana zaloga damskega blaga od znane brnske tvrdke Stlassny & Schlesinger. Glavno skladišče v »Kresiji«, I. nadstr. Poseben vhod iz Lingarjeve ulice št. 1. Detajlna prodajalna v Stritarjevi ulici štev. 5. — Podružnica v Somboru.

Zadružna gospodarska banka d. d.

(The Co-operative Economic Bank and Savings Co. Ltd.)

HEAD OFFICE: Ljubljana. BRANCHES: Bled (Veldeš), Maribor, Split, Sombor, Sarajevo, Šibenik and Djakovo.

Affiliations: Sveopća Zanatlijska Banka d. d., Zagreb, with its branch at Karlovac, and Gospodarska banka d. d. at Novisad.

Capital and reserves, with affiliations, over SHS K 50,000.000. Deposits over SHS K 300,000.000.

Telephone int. Nr. 21 and 57.

Telegr. and Cable adress.: Gospobanka.

All banking and stock exchange transactions promptly attended to.

Kapital: K 20,000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve okrog K 6,500.000

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantnejše

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA.